

52112218 : สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

คำสำคัญ : กระบวนการมีส่วนร่วม / การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง

พรเพ็ญ บุญญาทิพย์ : กระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง. อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ และ ศ.สาयนต์ ไพรัชญาจิตร. 170 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง
หน่วยงานของรัฐ เอกชน สถานศึกษา และชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง รวมทั้ง
วิเคราะห์ปัญหาและติดตามผลสืบเนื่องของโครงการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง โดยมีกรณีศึกษาทั้งสิ้น 2
โครงการ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังวัดบ้านก่อ จังหวัดลำปาง และโครงการอนุรักษ์
จิตรกรรมฝาผนัง(สุปเติ้ม) วัดโพธารามและวัดป่าเรไรย์ จังหวัดมหาสารคาม

ผลการสำรวจสภาพของจิตรกรรมฝาผนังและการติดตามผลสืบเนื่องของโครงการทั้ง 2
แห่ง พบปัญหาสำคัญคือ การจัดการดูแลรักษาอาคารโบราณสถานและภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ยังไม่ได้
มาตรฐาน การจัดกิจกรรมย่อยในโครงการอนุรักษ์ฯไม่ได้รับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ประชาชนใน
ท้องถิ่นมีบทบาทในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ฯลดน้อยลง ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพใน
การดำเนินงาน ผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอแนวทางที่เหมาะสมต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
จิตรกรรมฝาผนัง ดังนี้ 1) แนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอกชุมชน ซึ่ง
ประกอบไปด้วย ภาคประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา 2) แนวทางการวางแผนขั้นตอน
การดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนคือ การร่วมริเริ่มวางแผนและสร้างสรรค์, การร่วมวิเคราะห์
ประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข, การร่วมลงมือปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่, การร่วมรับผลประโยชน์และ
รับผิดชอบต่อผลเสีย และการร่วมติดตามประเมินผล แก้ไขปัญหา พัฒนาโครงการ 3) แนวทางการ
จัดตั้งกลุ่มกิจกรรม โดยเน้นประโยชน์ส่วนรวมด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและการรักษาภูมิปัญญา
พื้นบ้านให้แก่เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

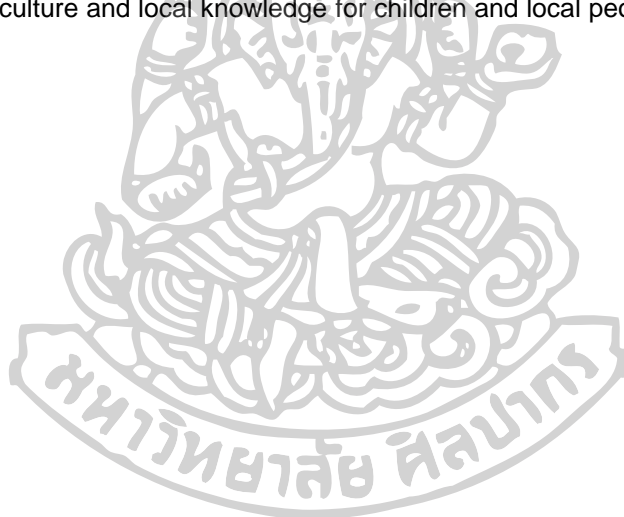
52112218 : MAJOR : CULTURAL RESOURCE MANAGEMENT

KEY WORD : PARTICIPATIVE / CONSERVATION OF MURAL PAINTING

PORNPEN BOONYATHIP : A STUDY OF PARTICIPATIVE CONSERVATION OF MURAL PAINTING. THESIS ADVISORS : PROF.SAKCHAI SAISINGHA, Ph.D., AND PROF.SAYAN PRAICHARNJIT. 170 pp.

This research aims at studies process of interoperability between government, private organization educational institution and local community in conservation of mural painting. Including to analyze the problem and monitoring of conservation of mural paintings project. There were 2 cases in this research as follows. 1) Conservation of mural paintings project of Wat Ban Ko in Lampang Province. 2) Conservation of mural paintings project (Hoop – Tam) of Wat Pho Tharam and Wat Pa-Rerai in Maha Sarakham Province.

The result of survey physical condition of mural paintings and monitoring 2 projects found that there are important problem is management of ancient monument and mural paintings are not standardized. Activities in the conservation project have not been operating continuously. Local people interested in the conservation are reduced. Therefore, to resolve the problems and development potential in operation. Guideline for participation in conservation of mural paintings as follows. 1) Guidelines for creating a network of participation from both within and outside the community. 2) Guidelines for planning stage of operations that divided into 5 stages are: planning and creativity, analyze the problem and guideline to resolve, implementation of role, sharing benefits and responsible for adverse effects, monitoring evaluation, fix the problem and developing projects. 3) Guidelines for establish activity group that emphasis in common interest of conservation culture and local knowledge for children and local people.

Program of Cultural Resource Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2011

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาและจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์และความช่วยเหลืออย่างยิ่งจากคณาจารย์และผู้มีอุปการคุณ หลายท่าน ที่คอยให้การสนับสนุนทั้งร่างกายและแรงใจตลอดระยะเวลากว่า 3 ปีที่ผ่านมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จออกมาเป็นที่เรียบร้อย

ขอขอบคุณ ท่านอาจารย์สายนต์ ไพเราะชญจักร์ และท่านอาจารย์ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ที่คอยให้คำปรึกษา ชี้แนะ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ รวมทั้งคณาจารย์คณะโบราณคดีทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้

ขอขอบคุณ ท่านเจ้าอาวาส วัดบ้านก่อ วัดโพธาราม และวัดป่าเรไรย์ รวมทั้งครูอาจารย์ประชาชนในชุมชนบ้านก่อ จังหวัดลำปาง และชุมชนดงบัง จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์และเอื้อเฟื้อข้อมูลในการสำรวจเก็บข้อมูลในงานวิจัย

ขอขอบคุณ ครอบครัว บุญญาทิพย์ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ชาย ที่คอยเป็นกำลังใจและเกื้อหนุนทุนการศึกษา/ทุนการวิจัย

และขอบคุณ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนๆ (นิสาและเมธาวิ) ภาควิชาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม คณะโบราณคดี ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดความพากเพียรศึกษาร่วมกันเสมอมา อีกทั้งบุคคลท่านอื่น ๆ ที่ไม่อาจกล่าวถึงได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

